

Bc. et Bc. Jana Pérez Medrano, DiS.

Zobrazení rodiny ve španělské a české frazeologii a idiomatice

(posudek vedoucího diplomové práce)

Frazémy a idiomy jsou v současné lingvistice studovány z nejrůznějších hledisek. Rozsáhlá diplomová práce Jany Pérez Medrano se zaměřila na jeden konkrétní sémanticky vymezený okruh (zobrazení rodiny a jejich členů) ve dvou jazycích, španělštině a češtině. Z volby tématu vyplývá nutnost vypořádat se s některými teoretickými (definice frazému, odlišnost frazeologických přístupů v české a španělské tradici apod.) i praktickými problémy (výběr frazémů, posuzování míry jejich ekvivalence atd.), a tedy i skutečnost, že na autorku čekal obtížný úkol. Lze konstatovat, že se s ním vypořádala se ctí.

Rozsah práce je dán především tím, že její součástí jsou i obsáhlé seznamy konkrétních frazémů, nicméně podstatné je i to, že autorka v teoretické části představuje poměrně široký teoretický rámec svých dalších výkladů: postupně představuje českou a španělskou frazeologickou tradici, problémy spjaté s terminologií i některé důležité typologie frazémů. Její výklad je úsporný, ale věcně správný a obsahuje vše podstatné. Autorka prokazuje dobrou znalost tematiky, jež jí umožňuje náležitý nadhled: ten je nezbytný, mají-li se srozumitelně konfrontovat tradiční český a španělský přístup. Následující kapitola věnovaná metodologii popisuje jednak zvolený postup výběru a analýzy frazémů a základní hypotézu, jednak metodologické problémy, se kterými se autorka musela vypořádat, a argumenty, které vedly k volbě konkrétních řešení. Daleko největší prostor ale v práci zaujímá praktická část, která postupně představuje frazémy odrážející chápání role jednotlivých členů rodiny ve španělské a české frazeologii. Záběr této části je opravdu široký, autorka se postupně zabývá pokrevními a nepokrevními příbuznými, a zvláštní pozornost věnuje roli ženy a muže v obou frazeologiích. Obecný obraz zobrazení rodiny ve španělských frazémech je pak v závěrečné případové studii konfrontován se situací v mexické frazeologii. Všechny tyto materiálové kapitoly mají analogickou strukturu: u každého příbuzného čtenář najde nejprve obecnou charakteristiku jeho ztvárnění v obou frazeologiích a poté přehlednou tabulku konkrétních frazémů, ve které je mj. zachycena pozitivní, neutrální nebo negativní konotace daného frazému a možná ekvivalence s frazémy druhého zkoumaného jazyka. Hlavní výsledky práce jsou shrnuty v závěrečné kapitole.

Hned v úvodu svého hodnocení bych chtěl konstatovat, že za předloženým textem se skrývá obrovské množství práce: soupis frazémů může sloužit jako příručka dílčí skupiny španělských frazémů a porovnání s češtinou může být zajímavé i pro nehispanisty. Ocenění je hodna i promyšlená struktura práce a zvolená metodologie, a to přesto, že – jak naznačím dále – zvolený postup má i svá úskalí. Podstatné totiž je, že autorka si je všech těchto úskalí vědoma, v práci je komentuje a vysvětluje, proč se rozhodla postupovat tak, jak postupovala.

Zvlášť významná metodologická úskalí jsou dle mého soudu tři:

- 1) Různorodost korpusů/zdrojů materiálu: jak autorka sama správně konstatuje, pracuje se zdroji, které jsou různorodé jak časově, tak i stylově. Frazémy pochopitelně stárnou, takže v tabulkách se objevují frazémy stále užívané i frazémy, které běžný mluvčí nezná, byť jejich význam zřejmě pochopí (dobře je to vidět na mnoha českých frazémech: působí velmi knižně až zastarale). To souvisí s tím, že většinou jde o frazémy pocházející z literárních textů, tedy stylisticky příznakových. Opakuji nicméně, že autorka si je této skutečnosti vědoma – hlavním argumentem, proč zvolila tento typ korpusu, je neexistence alternativních, vhodnějších zdrojů. Beru tedy práci jako analýzu jazyka, který má právě výše popsané charakteristiky.
- 2) Rozdílná velikost korpusu: tento problém se týká jen srovnávací části práce – český korpus je podstatně menší než korpus španělský. I této skutečnosti si je autorka vědoma a dle mého soudu k ní dostatečně přihlíží, takže zpracování dat jí není negativně ovlivněno.
- 3) Subjektivnost posuzování ekvivalence španělských a českých frazémů a zejména stylového hodnocení frazémů (pozitivní vs. negativní konotace). I zde se mi zdá, že zdůvodnění autorčina postupu (s. 39-41) je přijatelné a že se jí daří zvolená kritéria uplatňovat důsledně a jednotně v celé práci.

Konstatuji tedy, že s metodologickými obtížemi se autorka vyrovnala způsobem, který je obhajitelný a přijatelný, což je vzhledem k složitosti věci chvályhodné.

Jako zvláště cenná se mi jeví případová studie věnovaná mexické španělštině, protože u ní byl autorčin postup ještě obohacen konzultací s rodilým mluvčím, takže hodnota jazykového materiálu je ještě větší.

Otázky a podněty k obhajobě:

- Sdílím autorčin názor, že se od ostatního jazykového materiálu nejvíce liší český materiál ze zdroje ČER 4 – mám velké pochybnosti, zda lze tyto konstrukce chápat jako frazémy.
- Víím, že rozsah práce by již nedovolil další rozšíření, ale přemýšlela autorka o nějaké metodě, kterou by šlo „testovat užívanost“ komentovaných frazémů?
- Jak reálné by bylo doplnit charakteristiku frazémů o jejich původ/etymologii?

Formálně a jazykově je práce připravena pečlivě, v textu jsem našel jen několik překlepů a interpunkčních chyb (jde zejména o absenci čárky na konci věty vložené).

Celkově se domnívám, že jde o poctivou, důkladnou a zdařilou práci. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 26. 8. 2019

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.